

en sådan decimering av den manliga ungdomen, kan inte hoppas på ett krig." Dessa känslor stöds av uppfattningen att ett krig till en början måste gå ut över Tyskland, för Västtysklands del medföra samma fruktansvärda ryska övergrepp och grymheter som redan övergått Östtyskland.

Hur tänker man sig då att ett enat Tyskland änyo skall uppstå? Ja, hur tänker sig människor i Västerlandet att det ryska hotet skall bemästras, att de fångna och pinade folken i öster skall befrias? De hoppas på att Västern genom enighet och styrka skall få större utsikter till en anständig uppgörelse, att på lång sikt det ryska tyranniet skall uppluckras, att motståndningar inom Ryssland skall leda till en förändring. De finner det närvarande läget olidligt, men endast få önskar ett nytt krigs fasor och ovisshet som medel till något bättre. De vill försvara sig till det yttersta, om krig inte kan undgås, men hela deras inriktning är defensiv. Tyskarna i gemen delar denna Västerns attityd. De är sannolikt beredda att bidra till det gemensamma försvaret, men endast under förutsättningen att de når full likställighet med andra folk.

Man förvänas över att frågan om en tysk anslutning öster ut dryftas vid sidan av frågan om tyskarna vill dra in de västallierade i krig mot Ryssland. Men så är utan tvivel fallet. Ingen lär visserligen påstå att han själv under vissa betingelser skulle gå över till det kommunistiska lägret. Men inte sällan antyds, privat och offentligt, att tyska folket skulle kunna drivas till en så total frontförändring. Bitterhet gentemot de västallierade i förening med hopp om ett enat Tyskland skulle i så fall vara de verkliga motiven. Bakom dessa resonemang ligger, synes det, ofta en halvt medveten taktisk fintlighet; enligt gamla politiska traditioner vill man köp-

slå om sitt stöd, pressa de allierade till eftergifter genom att hota med rysk vänskap. Det är — liksom de stundom i samma syfte gjorda antydningarna om faran för en antidemokratisk nationalism — ett farligt spel: de allierade kan, om de tar hotelserna på allvar, möjligen förmås att ge vika, men de kan lika väl påverkas därhän att de gentemot ett folk som tros vara så opålitligt för en hårdare politik.

I själva verket tror jag inte att vare sig de allierade myndigheterna eller de ledande tyskarna tar denna tankegång på allvar. Inför det ryska förtrycket i östzonen och de ryska grymheter som de varje dag inströmmande flyktingarna från denna zon har att berätta om blir avskyn för kommunismen hos den överväldigande tyska majoriteten allt starkare, och det redan obetydliga kommunistpartiet smälter samman. Alla de demokratiska partierna är lika klara i sitt ställningstagande; inom socialdemokratin förekommer inga halvkommunister av hos oss välkänd typ. De allierades politik har stadigt mildrats, och ingen som helst anledning finns att befara ett avbrott i denna utveckling. För några år sedan, då kommunismens syften och metoder inte var lika uppenbara och då ockupationspolitiken i väster kunde synas hård och diktatorisk, fanns någon sannolikhet för en frontförändring av angiven art — nu ter sig en sådan förändring omöjlig.

Av samma skäl är den framskymtande fruktan för att Västern skulle ofra Tyskland för en uppgörelse med Östern inte längre realistisk. Ett uppgivande av Berlin, för att inte tala om ett uppgivande av Västtyskland, skulle vara en katastrof för Västerlandet och för de allierades politik.

HERBERT TINGSTEN

(Föregående artiklar i serien var införda 16 och 19 juli.)

D • N

23/7 1950

Vår diplomati - underbetald och överkvalificerad?

Den kritik som Dagens Nyheter riktat mot förhållanden inom utrikesförvaltningen har bemötts i en artikelserie av envoyén Z. Westrup i tidskriften Obs! samt i reportage och ledare i Svenska Dagbladet. Hr Westrups artiklar innehåller många synpunkter av värde och är ägnade att föra debatten framåt. Detsamma kan dess värre inte sägas om Svenska Dagbladets prestationer. Reportaget är lika fullt av fel som ledaren av tanklösheter. Här talas om illviljan mot utrikesdepartementet som ett arv från Strindberg, om "den nymornade radikalismens anlopp" — hur länge har all radikalism varit "nymornad" i konservativ lägstil? —, om att irritationen över diplomatin beror på att "dess traditionella livsstil något avviker från folkhemmets strömlinjeformade funktisstil". I denna flod av klicheer är det inte lätt att fiska upp någon tanke, och de tankar som till äventyrs kan fångas är sannernligen inte värda denna möda.

Låt oss först stanna vid frågan om diplomaternas löner och levnadsförhållanden. Den frågan är inte den väsentliga, men den är långtifrån oviktig. De uppgifter som på den punkten lämnats i Dagens Nyheter (14 maj) skall här inte upprepas; vi skall blott stanna vid den kritik som givits av dem. I lönefrågan är ett exempel tillräckligt. Ministern i Rio har 113.000 kronor jämte fri bostad (värd 40.000 kronor); inkomsterna, utom bostaden, skulle i

Sverige motsvara bortåt 300.000 kronor. Svenska Dagbladet resolverar helt hastigt att med hänsyn till priserna i Brasilien lönen i själva verket motsvarar 38.000 kronor i Sverige. Samma arrangemang utföres i fråga om andra poster, varför det är nog att dröja vid denna enda.

Vad man förvänar sig över är att tidningen inte driver skämet än längre. 38.000 kronor i Sverige, det är efter skatternas frånräkning omkring 22.000 kronor. Det framhävs av tidningen — liksom av hr Westrup — att våra ministrar måste ha stora utgifter för representation; att i detta fall sätta den summan till 15.000 kronor lär inte vara för mycket. I stället för Dagens Nyheter bild av ett något för flott liv avslöjas här alltså den rena proletariseringen; vi ser framför oss en kår som satsar nästan hela sin torftiga inkomst på tillställningar till landets ära och personligen drar sig fram i armöd. Man förstår väl att Svenska Dagbladet antyder snara löneförhöjningar och rent av förklarar att denna "lörbestredda" banas tjänstemän borde, liksom officerare i fält i den gamla goda tiden, få räkna dubbla tjänsteår. Man överraskas av att tidningen inte kräver en nationalinsamling för mildrande av diplomaternas elände. Man överraskas däremot inte av att det på en gång talas om låga inkomster och ett högt liv ("traditionell livsstil") — det vore att driva kravet på tankereda till överdrift.

Hur värdelösa de av tidningen anförda siffrorna är framgår av några få påpekanden. Man har inte räknat med den nästan totala skattefriheten — ett fel som i och för sig är avgörande —, inte med att den officiella kursen i en rad länder (bland dem Brasilien) är en helt annan än den reellt gällande — vilket ofta helt kompenserar prisskillnaderna —, inte med den fria bostaden, inte med tullfriheten, inte med en mängd andra fördelar av betydelse. Och man har inte beaktat på vad sätt jämförelserna mellan priser kommit till stånd; läs på denna centralpunkt vidstående artikel.

Det skall villigt erkännas att svårigheterna vid en exakt jämförelse mellan dessa löner i Sverige och i utlandet är stora. Men den saken är i detta sammanhang utan betydelse. Vad som står fast är att diplomaternas förmåner står på ett ojämförligt högre plan än de i Sverige levande ämbetsmännens och att levnadsstandarden därför är en helt annan — och det sist nämnda påståendet lär ingen vettig människa bestrida.

Hr Westrup gör uttryckligen gällande att diplomaterna måste

kunna bjuda för att få kvalificerat umgänge. "I de flesta västerländska samhällen är det så att affärsmän, kulturpersonligheter, stora och små ämbetsmän gärna umgås med diplomaterna om de blir bjudna — ofta är förtjusta och smickrade att bli bjudna —, även om de ej kan tänka på att bjuda igen." Sannolikt överdriver hr Westrup en smula; "Åt vid mitt bord, och jag skall kalla dig för kulturpersonlighet" är en tanke som är lika litet främmande för diplomater som för andra societetsvarelser. Men i viss mån har hr Westrup säkert rätt. Det underliga är hans bestämda avvisande av tanken att det skulle ligga något snobberi i lusten till diplomatumgänge utan kompensation. Säkert menar dock inte hr Westrup att våra diplomater i allmänhet genom andliga delikatesser skulle locka till sig nationernas elit.

Frågan är inte så mycket om de svenska diplomaterna är överbetalda i förhållande till sin kapacitet — att de måste ha större inkomster än motsvarande tjänstemän i Sverige bestrids av ingen. Det väsentliga är frågan om denna "traditionella livsstil", denna ringdans av luncher, cocktails, middagar och mottagningar i en krets av likställda och likasinnade — existensen av denna livsstil kan inte i god tro bestridas — är ändamålsenlig, framför allt i en värld där den arbetsfria klas-

sen reducerats till ett fåtal, och till ett klenfåtal. Många diplomater, och inte de sämsta, försäkrar att tekniken är föråldrad, tråkig, tröttande och ineffektiv. De påstår också att detta sätt att leva hindrar diplomaterna att umgås med folk av kvalitet, folk som inte har lust att pina sig igenom en middag för att känna sig vara i societeten, folk som inte har råd att bjuda flott och inte erfar den gratismiddagarnas tjuvning som hr Westrup skildrar. De påstår att många diplomaters notoriska okunnighet beror på att de och deras kolleger fraktas världen runt i ett slags förgyllda fångelser.

Sverige kan inte gå i spetsen för en förändring — eller riktigare ett fullföljande av en redan påbörjad förändring. Men vi kan, med vår respekterade demokrati och vår erkänt långt drivna sociala likställdhet, medverka till en förbättring. Vi kan tänka litet mindre på att våra beskickningspalats och våra middagar skall vara "i samma klass som Petterssons". Och vi skall till det rätta värdet — som är mycket ringa — reducera talet om "traditionell livsstil", "förbindelser" av den art som vinnas genom spring på bjudningar, alla dessa snaror för slappheten och snobberiet.

Frågorna om diplomatins kapacitet och om tänkbara reformer skall behandlas i följande artiklar.